

خالىقارالىق قوعام امەرىكا پارلامەنتى قاۋىم پالاتاسىنىڭ شىنجاڭغا ساياتىن ” زاڭ جوبا“ ماقۇلداغاندىىن قاتاك اىپتىادى

شىنخۇا اگەنتىسىگىنىڭ 12 ـ ايدىڭ 8 ـ كۇنى بەييجىڭنەن بەرگەن خابارى . شىنخۇا اگەنتىسىگىنىڭ شەتەلدە تۇراتىن تىل- شىلەرېنىڭ جىناق خابارى : امەرىكا پارلا- مەنتى قاۋىم پالاتاسى جۇڭگو جاقىتىڭ كۇشتى قارسى تۇرغانىنا قاراماي، ”2019 – جىل يۇيغۇر ادامدىق ۇقىقتارى ساياسات زاك جوباسىن“ ماقۇلدادى، خالىقارالىق قوعام: امەرىكا جاقىتىڭ بۇل ارەكەتى جۇڭگونىڭ ىشكى سىنە ورەسكىل كىيلك- كەندىك ، شىنجياڭنىڭ ادامدىق ۇقىق جاء- داينىا قاساقانا جالا جاۋىپ، جۇڭگونىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ جانە ۇشقارلىق- تى الاستاۋ قۇلىشىنىنا كۇيە جاققاندىق، بۇل امەرىكانىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ ماسەلەسىندەگى قوس ولىشەمىن ايپا- راداي اشپ كورسەتتى، – دەپ قارادى.

سىربىانىڭ سىرتقى سىتسەر مېنىستىرلىكى مالىدەمە جارىيالاپ، امەرىكا پارلامەنتى قاۋىم پالاتاسىنىڭ شىنجياڭغا ساياتىن زاڭ جوباسىن ماقۇلداۋى خالىقارا- لىق زاڭغا قايشى ەكەندىگىن، مۇنىڭ جۇڭگونىڭ ىشكى سىسە اشىقتان – اشىق كىللىكەندىك ەكەندىگىن قاتاك جازىمىر- دى، جۇڭگو ۇكىمەتى ”ئۇش ئتۇرلى كۇش“كە سوققى بەرۇكە كۇش سالىپ، خالىقارالىق لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ سى- تەرىنە ۇلەس قوستى. جۇڭگو ۇزىنىڭ يەلىك ۇقىمىن، تەرىپتورىيا تۇتاستىعىن جانە مەملەكەت حاۋىپسىزدىگىن قورعاۋعا ۇققىتى.

يرانىڭ سىرتقى سىتسەر مېنىستىرلىگى

مالىدەمەسىندە بىلاي دەپ اتاپ كور- سەتتى: يەلىك ۇققىتى مەملەكەتنىڭ ىشكى سىنە كىيلگۇ امەرىكانىڭ ”ۇدايلىق“ ارە- كەتىنە اينالدى. امەرىكا سىياقتى جەرگىلكى- تى ۇندىستەرەدىڭ تۇقىمىن قۇرتقان، افرىد- كاللىقتاردى قۇلدانۇ تارىخى بار، اۋغانىس- تان، ىراق، سىربىا، لىيۇيا، يەمەن سىياقتى ەلدەردە قىرعىنىشلىق جۇرگىزگەن مەملە- كەتنىڭ ادامدىق ۇقىق جانە ئاسىل ماسە- لەسەن، سونداي – اق وزگە ەلدەردىڭ ۇلت سىتەرىن سان – ساققا جۇگرتەتتىن ەشقانداي تولىمدىلىعى جوق.

فرانىسىانىڭ جۇڭگو ماسەلىسى ماما- نى سونىيا بۇلەيسىيالاى تالايى رەت شىنجياڭدا ساپاردا بولغان. ونىڭ نازارىند- دا، شىنجياڭ كوپ ۇلت جاراسىمدى قاتار ۇمىر سۇرگەن جەر. ول مىنالاردى ۇپىل- دىردى: امەرىكا پارلامەنتى قاۋىم پالاتا- سىنىڭ شىنجياڭغا ساياتىن زاڭ جوبانى ما- قۇلداغانى امەرىكانىڭ زورەكەرلىك وىپىن ايگىلەدى. ”ادامدىق ۇقىق“ تەك قانا امەرىكانىڭ جۇرتشىلىق پىكىرىن الجاستىد- راتىن بۇركەنىشى.

ەكپىيەت سىرتقى سىتسەر كومپتەتنىڭ مەڭگەرۇشىسى يزات ساد2 جىلىدىڭ ال- دىندا ۇرپىجىگە ساپارلاي كەلگەن. ول بىلاي دەدى: ” شىنجياڭ ەكونوميكاسىنىڭ دامۇى مەن قوعامىنىڭ العا بسۇى ونىڭ انتقارغان لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ جانە ۇشقارلىقنى الاستاۋ شاراسىمەن تەمىز باي- لانىستى. شىنجياڭنىڭ سىتەرى جۇڭگونىڭ ىشكى ىسى، ارقانداي مەملەكەتنىڭ كىي-

لىگەتتىن ۇقىمى جوق. امەرىكانىڭ جەكە مۇددەسىن كوزدەپ، ايتىلمىس ”ادامدىق ۇقىق ماسەلىسى“ نەن پايدالانىپ جۇڭگو- نىڭ ىشكى سىنە كىيلگۇى ”بىر ئتۇرلى بوپسا“.

اۋغانىستان ‹‹اۋغانىستان كۇندەلىكىتى نازار گازەتى››نىڭ ارناۋلى ستون جازۇ- شىسى قاجاتولا چىلا بىلاي دەدى: امەرىكا پارلامەنتى قاۋىم پالاتاسىنىڭ شىنجياڭغا ساياتىن زاڭ جوباسىن ماقۇلداۋى جۇڭگو- نىڭ ىشكى سىسە دورەكىلىكپەن كىيلك- كەندىك، ولاردىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ ماسەلىسىندەگى قوس ولىشەمى ازىيا مەن ورتا شىعىستاعى وڭىرلەرگە كوپتە- گەن ازاپ اكەلدى. ارقانداي مەملەكەت ۇكىمەتى ”ئۇش ئتۇرلى كۇش“كە سوققى بەرۇ شاراسىن انتقارپ، لاڭكەستىكتىڭ حاۋىپ – قاتەرىن جوپۇعا ۇققىتى.

كەنىيا امەرىكا خالىقارالىق داشۇە الەۋمەتتىك ساياسات ىلمىنىڭ لەكتورى ستەپپىن ىندەيگۇا بىلاي دەدى: امەرىكا پارلامەنتى قاۋىم پالاتاسىنىڭ شىنجياڭغا ساياتىن زاڭ جوباسىن ماقۇلداۋى جۇڭگونىڭ يەلىك ۇقىمىنا اشىقتان – اشىق سۇغاناقتىق جاساعاندىق. جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ شىنجياڭدا قولداد- ەان لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ جانە ۇشقارلىقنى الاستاۋ شاراسىن جاز- ىمىرۇعا بولمايدى، شىنجياڭدا ۇرتسى 3 جىل بوپى زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك وقپىعاسى تۇلمايدى، حاۋپسىزدىك جاء- دىاي كورنەكتى جاقساردى. امەرىكا قا-

ماقۇلداغاندىىن قاتاك اىپتىادى

تارلى باتسى ەلدەرى جۇڭگونىڭ ىشكى سىسە ورنىسىز كىيلگۇىن توقتاتۇى كەرەك.

يىندونەزىيا اقلەلنادار قويماسى ازىيا جالڭالى اشۇدى زەرتتەۇ ورتالىغىنىڭ ئتو- راعاسى، يىندونەزىيا شىعىسى وڭتۇستىك ازىيا مەملەكەتتەر ودامى وڭتۇستىك مۇحيت قور قوعامىنىڭ ئتوراعاسى بانباڭ سۇرىو- نو بىىلاي دەدى: امەرىكا پارلامەنتى قاۋىم پالاتاسىنىڭ ماقۇلداغان شىنجياڭغا ساياتىن زاڭ جوباسى شىندىقپەن ساناس- پاي، اق پەن قارانى شاتاستىرعان زورە- كەرلىكتىڭ جانە كىيلگۇشلىكتىڭ ايقىن مە- سالى. جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ شىنجياڭدا اتد- قارغان ساياساتى شىنجياڭنىڭ باياندى تىد- نىشتىعى مەن ورنىقتىلىغىن، دامۇىن كوز- دەگەن، ونىمدىلگى بار، ۇلكى الۇعا جانە جالپىلاستىرۇعا تاتايدى.

رەسەي فەدەرانتىياسى قازىنا – فىنانس داشۇەسى ساياسىي فاكۇلتەتنىڭ دوتسەنتى گورگى مىرزوجون بىلاي دەپ قارادى: امەرىكا مۇلدە ساياسىي ماقساتتى كوزدەپ وتىر، شىنجياڭنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ جانە ۇشقارلىقنى الاستاۋ شا- راسىنىڭ قول تەڭىزگەن كورنەكتى تابىد- سىن ەلەمەي ”ادامدىق ۇقىق زاڭ جوبا“سىن ماقۇلداۋى جۇڭگونىڭ ىشكى سىسە اشىق-

تان – اشىق كىيلىكەندىك. (جازۇعا قاتىناسقان تىلشىلەر: ۇلك جىيان، جىڭ يىحان، شۇي يوڭچۇن، ۇ دانىي، چىن شىين، زوۇ دىلۇ، ياك جىن، چۇ شىينيان، جىڭ شىبو، لۇان حاي)

امەرىكا جاقىڭ پاسىق دامەسى استە سىكە اسپايدى

— ماماندار امەرىكا پارلامەنتىنىڭ شىنجياڭغا ساياتىن ”زاڭ جوبا“سىمەن اينالىسقان ارام وپىن ايبىراداي اشتى، سىن تەزىنە الدى

ەل ساياسىي قايراتىلەرلەرىن زاڭسىز باقىلاپ تىڭدا- ۋى، جەكە ادامداردىڭ قول تىلەفوندارى مەن كومپيۇتەرلەرىن قالاعانىشنا تەكسىرۇى، سونداي- اق شەتەلدە كوپتەگەن بەيكۇنا جاي خالىقتى قىرىغىندا- ۋى خالىقارالىق قوعام مەن بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇبىمى ادامدىق ۇقىق قۇرىلمىنىڭ جايپاي جازىمىر- ۇنا ۇشىرادى، بىراق امەرىكا ۇكىمەتى لاڭكەس- تىككە قارسى تۇرۇ دەگەندى كولدەنەڭ تارتىپ، ۇزىنىڭ ادامدىق ۇقققا سۇغاناقتىق جاساعان وسى قىلىقتارىن اتناپ الپاق بولدى، ”كەرسىنشە، جۇڭگو- نىڭ تارىپەلەۋ – باۋلۇ ئاسىلى ارقىلى لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ شارالارن قولداد- ەاندىغىن مەيلىنشە جازىمىرپ وتىر، ەدال وسىنداي كوپە – كورنەۇ قوس ولىشم قولدانۇىن ونىڭ كو- كەيىنە بۇككەن سۇرقيا ساپاسى نيەتمەن عانا تۇ- سىندىرۇگە بولادى“.

”ادامدىق ۇقىق پەن لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇدا قوس ولىشم قولدانۇ امەرىكانى خالىقارالىق سەنىم- ابرىويدان ايرۇدا“، – دەيدى جۇڭگو قو- عامدىق علمىدار اكادەمپاسى ەتئولوگيا جانە انترو- پولوگيا زەرتتەۇ ورنىنىڭ اعا زەرتتەۋشىسى جوۋ شاۋچىڭ، – امەرىكا بىر جاقتا لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ تۇىن كوتەرىپ، سىرتتا قاتارىنان بىر- تالاي مەملەكەتنىڭ ساياسىي بىلىگىن اۋدارپ تاستاپ، بۇرىن بولپاعان ادامگەرشلىك اپاتىن تۇدىرىپ، ىشتە مۇسىلمان ازىشلىق قاۋىمدى جا- نىشتاپ، ەل شىندەگى ۇلتتار قاتىناسىن شىبەلە- نىستىردى، ەندى بىر جاقتا ايتىلمىس ادامدىق ۇققىتان پايدالانىپ جۇڭگونى شاۋجايبلاغىسى كەلىپ وتىر، ونىڭ قوبس ولىشەمى مەن سۇرقيا نپەتتىن وسدان – اق بىلۇگە بولادى، ”زاۋدەعالام امەرىكا جاق جۇرت الدىندا قوس ولىشەمپەن شىغۇىن جالعاستىرا بەرسە، امەرىكانىڭ خالىقارالىق بەدەلىنىڭ اناعۇرلىم اۋىر زىيانعا ۇشرايتىنى مۇندا تۇر“.

شىنجياڭنىڭ ورنىقتىلىغىن بۇلدىرۇ، جۇڭ- گونىڭ دامۇىن شاۋجايبلاۋ فاسكۇنەمدىگى ايبىارا- داي اشلىدى

ماماندار ىركەس – تىركەس مىنالاردى بىىل- دىردى: امەرىكانىڭ ايتىلمىس شىنجياڭغا ساياتىن زاڭ جوباسى ادامدىق ۇققىتى قورعايمىز دەگەندى سىلتاۋ ەتىپ، شىندىقتى ويدان وپىپ شىعارىپ، اق پەن قارنى شاتاستىردى، بۇل ونىڭ شىنجياڭنىڭ ورنىقتىلىغىن بۇلدىرۇ، جۇڭگونىڭ دامۇىن شاۋجايب- لاۋ فاسكۇنەمدىگىن ايبىراداي اشتى.

”امەرىكا ماقۇلداغان ايتىلمىس شىنجياڭغا سا-

الدىڭغى 10 ايدا شىنجياڭ ساياحات ارقىلى جاڭدادان 50 مىڭ ادامنىڭ جۇمىسقا ورنالاسۇنا دەم بەردى

مىستانۇ، كەشكى بازاردا جايپا اشۇ، ەداستۇرلى قولونەر بۇيىمدارىن جانە ساياجىبىندا جۇمىستانۇدان سىرت، سىكە ەبى بار كەيىىر قىستاق تۇرىغىندارى دۇكەن اشىپ، جەرگىلىكتى رەكشە ونىمدەر تىجاراتمەن شۇغىلدانىپ، قارىد- دارلاردىڭ القاۋىنا بولەندى. ”قىستاق كورىكتەنىپ، ساياحاتتاي كەلتەتىندەردىڭ قاتارى مولايىدى، خالىقتىق تۇسەلحانا اشپاقشىمەن، ساياحاتشىلار ۇيمە شىپاقىنىپ، تاماقتانىپ قايتادى“، – دەدى ۇبىي جىڭلۇۋانىنىڭ ماڭىندا تۇراتىن قىستاق تۇرىغىنى تۇرسۇن توختى تۇردىد-

باقى.
”ساياحات كاسىبى ارقىلى جۇمىس- تانۇعا دەم بەرۇ — رايونىمىزدىڭ بىيلىى جۇمىستانۇدى جەبەۇ قىزمەتىدەگى جاڭا ارتۇ ئىۇبىنى“.
اۆتونومىيالى رايوندىق ادام كۇشى بايلىعى جانە قوعامدىق قامتا- ماسىزداندىرۇ مەڭگەرەمسىنىڭ جۇمىس- تانۇدى جەبەۇ باسقارماسنىڭ قىزمەتكە رى ما جىيانۇن بىلاي دەپ تانىستىردى: ساياحات ارقىلى شىنجياڭدى گۇلدەندىرۇ سىتراتەگياسنىڭ بار كۇشپەن ىلگەرلەتىل- ۇنە بايلانىستى ساياحات كاسىبىنىڭ جۇ- مىسقا قابىلداۋ قۋانى كورنەكتى ارتىپ، اناعۇرلىم كوپ ادامداردىڭ، اسىرەسە، وڭتۇستىك شىنجياڭ وڭىرىندەگى كەدەي بۇقارانىڭ اۋىل – قىستاق سايا- حاتىن دامىتۇ، كورىنىس اۋماعىندا جۇ-

”جۇىق ارادا اسپازدىق، اس – سۇ قىزمەت وتەۇ كۇرسىن اشىپ، قىستاق تۇرىغىندارىن تەخنىكالىق شەبەرلىك ۇيد- رەنۇگە ۇيمىداستىرىپ، اناعۇرلىم كوپ قىستاق تۇرىغىنىنىڭ ساياحاتتان كىرسى تاۋىپ، بايۇعا قىدام تاستاۋىنا مۇكىمىز- دىك جاساماقشىمىز“، – دەدى شىنجياڭ مەدىتسىنا داشۇەسى پارتكومىنىڭ ورنىبا- سار شۇجىيى، ”ۇغىسۇ، تىمىمدىلىك جاساۋ، توعىستىرۇ“ بويىنشا قىستاقتا تۇ- راتىن قىزمەت اتىرەتنىڭ باس جەتەكشى- سى ساۋ جۇڭپىڭ.

□ خالىق گازەتىنىڭ تىلشىلەرى ليۇ ۇيتاۋ، لي چاڭيۇي

جەرگىلىكتى ۋاقىت 12 – ايدىڭ 3 – كۇنى امەرىكا پارلامەنتى قاۋىم پالاتاسى ايتىلمىس ”2019 – جىل يۇيغۇر ادامدىق ۇقققتارى ساياسات زاڭ جوبا- سىن“ ماقۇلداپ، جۇڭگو شىنجياڭنىڭ ادامدىق ۇقىق جاعدايىنا ۇنتانا شابۇل جاساپ، جۇڭگونىڭ شىنجياڭدا جۇرگىزگەن لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارلىقنى الاستاۋ كۇرەسىن بۇرمالاپ، وعان كۇيە جاعىپ، جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ شىنجياڭدى جونگە سالۇ ساياساتىن قىيسىنىز جازىمىردى.

بۇعان قاراتا، كوپتەگەن ماماندار گازەتمىز تىلشىلەرىنىڭ سۇجباتىن قابىلداغاندا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: شىنجياڭ ىسى بۇكىلدەي جۇڭ- گونىڭ ىشكى ىسى، شىنجياڭغا ساياتىن ماسەلەلەر ۇلت ماسەلىسى، ەدىن ماسەلىسى، ادامدىق ۇقىق ماسەلىسى مەمس، قايتا لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ مەن بولشەكتەۋشىلىككە قارسى تۇرۇ ماسەلىسى بولپ تابىلادى؛ امەرىكا جاقىنىڭ ايتىلمىس ادامدىق ۇقىق دەگەندى جەلەۋ ەتىپ، بونسىز قوقاڭداۋىنىڭ ماقساتى ايتىلمىس شىنجياڭ ماسەلىسىنەن پايدالانىپ جۇڭگونىڭ وپىرازىن جىرە- نىشى ەتىپ كورسەتىپ، جۇڭگونىڭ ورنىقتىلىغىن بۇلدىردىپ، جۇڭگونىڭ دامۇىن شاۋجايبلاۋدان باسقا دانگە مەمس، ول امەرىكا جاقىنىڭ ارام وپىن ايبىراداي اشپ كورسەتتى.

شىنجياڭنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ قىزمەتىن قىيسىنىز بۇرما- لاۋدادى وپى سۇرقيا

”امەرىكا جاقىنىڭ ايتىلمىس شىنجياڭغا ساياتىن زاڭ جوباسى بۇكىلدەي قاساقانا جالا جاپۇ جانە كۇيە جاغۇ، زاڭ جوباسى باسنان ايعانغا دەپىن قا- ۋەسەت پەن وتىرىك نەگىزىنە قۇرىلغان“.
12 – ايدىڭ 6 – كۇنى تۇستەن كەيىن ادامدىق ۇقىق دامۇ جانە اۋىس – كۇيىس ورتالىغىندا اشىلغان مامانداردىڭ اڭگىمە ماجىلىسىندە امەرىكا پار- لامەنتى قاۋىم پالاتاسى ماقۇلداغان ايتىلمىس شىنجياڭغا ساياتىن ”زاڭ جوبا“سىن اۋىزعا العان ورتالىق پارتيا مەكتەبى (مەملەكەتنىڭ اكىمشلىك شۇەيۋانى) خالىقارالىق سىتراتەگيا زەرتتەۇ ورنىنداى لي يۇنلۇڭ پروفەسسور تو- تەنشە كەكتەندى، ول مىنالاردى بىلدىردى: ”زاڭ جوبا“سى شىنجياڭداى يۇيغۇر ۇلتىن قامتاعن از ۇلتتاردىڭ تۇرمىس جاعدايىن ەز- گىگە ۇشىراعان، ەركىندىك جوق دەپ بۇرما- لادى، بۇل ىس جۇزىندىك جاعدايىعا مۇلدە